

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ให้และผู้รับบริการ จากการบริการทางการแพทย์ (Guideline for Right Protection of the Patients and Health Care Providers)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวหทัยชนก สุมาลี (Miss Hathaichanok Sumalee)
ระดับปริญญา	สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ให้และผู้รับบริการจากการบริการทางการแพทย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะสถานการณ์ปัญหาการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการทางการแพทย์ ลักษณะกลไกการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหา และกระบวนการในการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เป็นการวิจัยเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 67 แหล่ง จัดลำดับข้อมูลโดยแยกประเภทตามเนื้อหา ทำการวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมในแต่ละเนื้อหา ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

สถานการณ์ปัญหาในปัจจุบันประเทศไทยมีแนวโน้มของปัญหาการฟ้องร้องที่เพิ่มขึ้น มีการนำแนวคิดการพิทักษ์สิทธิ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้กับผู้เสียหายจากการรับบริการทางการแพทย์ในเรื่องของการชดเชย โดยเกิดกองทุนช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการที่ได้รับความเสียหาย โดยมีคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด เป็นผู้พิจารณา กลไกการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา มี 4 กลไกหลัก ได้แก่ กลไกการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบบริการ กลไกพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบริการ กลไกบริหารความเสี่ยงระดับพื้นที่ และกลไกการจัดการความรู้และขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับกระบวนการในการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ให้และผู้รับบริการ จากการบริการทางการแพทย์ มี 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การระบุปัญหา รวบรวมข้อมูล 2) การเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับสู่กลุ่มเป้าหมาย 3) ช่องทางในการเข้าถึงการพิทักษ์สิทธิประโยชน์

4) การเรียกร้องชดเชยความเสียหาย และ 5) การออกกฎหมายหรือการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีหน่วยงานหรือคณะทำงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อบริหารจัดการและประสานงานด้านการพิทักษ์สิทธิให้เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ที่เป็นกลางในการไกล่เกลี่ย สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีองค์ประกอบที่หลากหลายจากภาคส่วนต่างๆ เช่น ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ตัวแทนสภาวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และภาคประชาชน ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางคุ้มครองความเสียหายทางการแพทย์และสาธารณสุข ควรสร้างกลไกการชดเชยความเสียหายจากบริการสุขภาพขยายความครอบคลุมไปยังประชาชนทุกคนอย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการจัดการและความเป็นไปได้ทางการเงินการคลัง และควรพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างให้บุคลากรทางการแพทย์เกิดความตระหนัก มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติการด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยได้อย่างเป็นภารกิจปกติซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

Abstract

The study on the 'Guideline for Right Protection of the Patients and Health Care Providers' was a documentary research involving information gathering from 67 sources which were then categorized and analyzed in order to present the overall perspective of each topic. The objective of this study is to examine the characteristics, circumstances and issues related to the right protection of the health service providers and the patients, the mechanisms to correct the problems and/or damages arising from health services and the processes to ensure right protection of both the patients and providers.

The current trend in Thailand was that there were increasingly more tendencies for medical malpractice lawsuits. Also the establishment of the Basic Malpractice Compensation Fund for Patients was intended to be one of the processes to alleviate the effect of medical malpractice on the affected patients under the Universal Coverage Scheme. The process involves a subcommittee at the provincial level who will take into account the level of damages incurred, and the socioeconomic status of the victim. In order to reduce medical malpractice, the following 4 mechanisms have been introduced which are the mechanism for management of the development of system for medical service provision, the mechanism for the development of quality and standards for medical services, the mechanism for regional risk management and the mechanism for knowledge management and strategy mobilization. As for patients' and providers' right protection with regards to medical service provision, there are 5 main mechanisms which are: 1) Identification of problems and data gathering; 2) knowledge accumulation and the provision of this knowledge back to the target group; 3) the channel of access for right protection; 4) application for compensation; and 5) the enactment of new laws or development of policies regarding right protection.

From the study, the following recommendations can be proposed. Firstly, there should be an agency or work group which is responsible for the management and coordination aspects of right protection activities and act as an intermediary for the

different parties in order to promote good understanding between them and facilitate the conciliatory process. This agency should be easily accessible and consists of a variety of people representing different sectors including the providers, the patients, the community, the professional bodies, and experts from multiple disciplines such as law, social work, and psychology. Secondly, there should be a mechanism for paying compensation which is sustainable, financial feasible, manageable and able to extend to cover the whole population. Lastly, there should be sustainable development of guidelines for human resource capacity strengthening and encourage determination and the right attitude towards the issues of patients' right protection.